

DEL III

FORSLAG TIL ENDRINGER I TEKNISK FORSKRIFT

**- Forskrift om krav til byggverk og produkter til byggverk
av 22. januar 1997 nr. 33**

1. Bakgrunn for forslagene

Departementet fremmer i denne omgang kun forslag til mindre endringer i teknisk forskrift (TEK). Bakgrunnen er at lovendringene som nylig er vedtatt, i begrenset grad opp TEK-relaterte problemstillinger. Unntaket er areal- og målebegreper, jf Ot.prp. nr. 112 (2001-2002) om lov om endringer i plan- og bygningsloven (tidsfrister i byggesaker, forenklinger m.m.), Innst.O. nr. 38 (2002-2003) og Besl.O. nr. 55 (2002-2003).

I tillegg fremmer departementet forslag til en forsterking av bestemmelsene om tilgjengelighet for orienterings- og bevegelseshemmede som skal sikre at kravet til tilgjengelighet ivaretas ved istandsetting og utbedring av tiltak som berører atkomst til byggverk. Forslaget har sin bakgrunn i forslag Dok. nr. 8:154 (2001-2002) om bedre tilgjengelighet for funksjonshemmede.

Departementet viser ellers til at Statens bygningstekniske etat nå gir ut revidert REN-veiledning til TEK. Hovedsiktemålet med revisjonen er dels å rette opp unøyaktigheter i det faglige og språklige, dels har det vært viktig, særlig på brannområdet, å gi veiledning om hvordan funksjonskravene best kan forklares og brukes. Det er i den reviderte utgaven også gitt bredere veiledning om måleregler (kap. IV) som ledd i en bredere gjennomgang av dette problemfylte området i plan- og byggesaksbehandlingen.

2. Areal- og måleregler

Departementet har i Ot.prp. nr. 112 (2001-2002) gitt uttrykk for at det er et potensiale for forenklinger og klargjøringer av arealbegrep, måle- og beregningsregler. Ved Stortingets behandling er det nå foretatt mindre endringer i plan- og bygningsloven på dette området, bl.a. ved at begrepet *grunnflate*, som ble brukt i §§ 33 og 70 nr. 2 bokstav b, er endret til *areal*, og ved at begrepet *grunnareal*, som er brukt i § 50 og som heller ikke har noen forankring i dagens terminologi, erstattes med *tomteareal*.

Det er på denne bakgrunn behov for å angi i teknisk forskrift hvilket arealbegrep som skal legges til grunn. Endringen i § 70 medfører i tillegg behov for å angi en areal- eller annen størrelsesbegrensning på de garasjer, uthus og lignende mindre bygninger som kommunen kan godkjenne plassert nærmere nabogrense enn 4 meter. Som uttrykt i Ot. prp. nr. 112 (2001-2002) har det ikke vært departementets motiv å endre det reelle innhold i denne bestemmelsen nå. Det skal på den annen side likevel ikke være noe til hinder for at en ved en eventuell senere revisjon av forskriften, skal kunne fastsette en annen faktisk størrelse (enn 50 m²).

For å unngå usikkerhet omkring regelverket og for å få et så entydig arealbegrep som mulig, bør arealet etter § 70 nr. 2 bokstav b, være definert i NS 3940 Areal- og volumberegninger av bygninger. De mest nærliggende alternativ er da bruksareal og/eller bebygd areal. I forhold til de hensyn som ligger bak avstandsbestemmelsen i § 70 (brannvern og behovet for å sikre lys og luft mellom bygg), er det i større grad volumet av bygningen (bruttoarealet/bruksarealet) og ikke grunnflaten (bebygd areal) som bør legges til grunn.

Carport og andre åpne konstruksjoner har etter gjeldende NS 3940 ikke noe bruksareal. For å kunne håndtere denne typen bygning ift størrelsesbegrensningen i § 70 nr. 2 bokstav b, må vi derfor fortsatt bruke *bebygd areal*, som er meget enkelt å beregne og som har vært allment akseptert som grunnlag for å angi grunnflate i forhold til gjeldende bestemmelse. En løsning som oppfyller de krav avstandsbestemmelsen i § 70 skal ivareta, og som ikke medfører at man må angi særskilte beregningsregler i forskrift er å benytte både bruksareal og bebygd areal. (Dette er samme løsning som er valgt i saksbehandlingsforskriften for arealbegrensning av mindre byggearbeid som kan behandles etter melding).

Departementet har i rundskriv H-18/90 bl.a. drøftet § 70 i relasjon til såkalte ”§ 84-arbeider”. Utgangspunktet er at for konstruksjoner og anlegg gjelder § 70 *så langt den passer*. Departementet har uttalt at bestemmelsen i nr.2 bokstav b kun vil passe i den utstrekning det dreier seg om *mindre* og frittstående konstruksjoner og anlegg. Det er presisert at mindre forstøtningsmurer og de fleste typer/størrelser av frittstående parabolantenner passer inn under bestemmelsen.

SAK § 7 (nå forslag til § 5) unntar en rekke mindre tiltak fra søknad og melding dersom visse vilkår er oppfylt. Dette er tiltak som er så små at en ikke har funnet det hensiktsmessig å kreve kommunal byggesaksbehandling. Utgangspunktet er likevel at lovens materielle regler gjelder, herunder § 70 om plassering og høyde. For disse tiltakene er tiltakshaver ansvarlig for at plassering og høyde er i samsvar med lov og forskrift, herunder gjeldende arealplaner.

De tiltak som er regnet opp i gjeldende SAK § 7 nr. 1 og nr. 3 er mindre og vil derfor falle inn under § 70 nr. 2 bokstav b. Det vil derfor ikke være nødvendig med dispensasjon for plassering nærmere nabogrense enn 4 meter. Godkjennelse fra kommunen etter nr. 2 bokstav b vil være tilstrekkelig forutsatt at tiltaket er i samsvar med gjeldende arealplan.

Departementet vil vurdere å gi mer utfyllende veiledning om anvendelsen av avstandsbestemmelsene i forhold til slike mindre tiltak i revidert veiledning til saksbehandlingsforskriften.

Forslag til ny bestemmelse i teknisk forskrift kap. IV Måleregler:

§ 4-4 Areal

Mindre bygning som beskrevet i plan- og bygningsloven § 70 nr. 2 annet ledd b, er bygning med bruksareal eller bebygd areal mindre enn 50 m². Bestemmelsen gjelder tilsvarende for andre mindre selvstendige tiltak som ikke kan måles ift NS 3940.

3. Bedret tilgjengelighet ved istandsetting

Forslaget til endringer i reglene om tilgjengelighet for orienterings- og bevegelseshemmede er en oppfølging av Dok. nr. 8:154 (2001-2002) på plan- og bygningsrettens område. Bakgrunnen for forslaget er behovet for å gjøre bygg og uteområder mer tilgjengelig for funksjonshemmede. Innstillingen påpeker at alle skal ha like muligheter til å delta på

samfunnets forskjellige arenaer og at prinsippet om universell utforming må legges til grunn.

For tiltak som medfører graving eller endring av areal som er åpent for og brukt til allmenn ferdsel er det gitt tilgjengelighetskrav i teknisk forskrift kap. X. Blant annet skal atkomst til bygning der publikum har adgang være uten hinder og tilrettelagt for orienterings- og bevegelseshemmede. Kravene gjelder for alle tiltak som omfattes av plan- og bygningslovgivningen. I utgangspunktet er dermed tilgjengelighetskravene ivaretatt. Det er imidlertid grunn til å presisere kravene ytterligere for å sikre at de blir bedre ivaretatt i det enkelte tiltak samt at myndighetene i større grad ser til at dette skjer.

Blant annet bør det fremheves at tilgjengelighetskravene også gjelder for mindre tiltak som er unntatt fra reglene i plan- og bygningsloven kap. XVI om saksbehandling, ansvar og kontroll. Gjøres det slike mindre gravearbeider i atkomsten til byggverk, skal reglene om tilgjengelighet ivaretas av tiltakshaver. Ved et slikt tiltak er det grunn til å presisere at det ikke er tilstrekkelig å tilbakeføre atkomsten slik denne fremsto før tiltaket ble iverksatt. Dersom teknisk forskrift krever det, må tilgjengeligheten for funksjonshemmede bedres utover det som var situasjonen før graving, der tilgjengeligheten fra før ikke var tilstrekkelig.

Endringen innebærer en tydeliggjøring av at tilgjengelighetskravene gjelder for alle tiltak etter plan- og bygningsloven. Forslaget vil kunne medføre at tilgjengelighetskravene blir ivaretatt i flere tiltak og at kommunen fører flere tilsyn på området. Forslaget vil også kunne føre til flere innsigelser fra organisasjoner med rettslig klageinteresse. Utover dette forventes ikke forslaget å få konsekvenser.

Det gjøres oppmerksom på at det pågår et arbeid med oppfølging av NOU 2001:22 Fra bruker til borger, og at det i løpet av 2003 skal fremlegges en stortingsmelding som tar opp den samlede politikken for funksjonshemmede. Også i dette arbeidet er målet å få frem tiltak som fører til bedret tilgjengelighet til byggverk og uteområder. I tillegg ser Bygningslovutvalget på ivaretagelse av funksjonshemmedes behov i plan- og bygningslovgivningen. Det er imidlertid ikke ansett som nødvendig å avvente disse arbeidene før det gjennomføres tiltak for å bedre tilgjengelighet for orienterings- og bevegelseshemmede.

Det foreslå videre å endre begrepet "bygning" til "byggverk" i §§ 10-2 og 10-21. Hensikten er å gi en klarere hjemmel for tiltak som faller utenfor etter en ren språklig forståelse av begrepet "bygning". For eksempel kan dette gjelde et tribuneanlegg eller andre anlegg. Videre vil forslaget gi en bedre samordning av begrepsbruken i plan- og bygningslovgivningen. I dag gjelder bestemmelsene i TEK kap. X tilsvarende for andre byggverk så langt de passer, § 10-1 andre ledd. Endringen innebærer derfor kun en presisering og forbedring av bestemmelsene.

Forslag til nye bestemmelser om utearealer i teknisk forskrift kap. X Brukbarhet:

Utearealer

§ 10-2 Generelle krav til utearealer

Ved utforming av utearealer og atkomst til bygning skal det medvirke til at det rundt eller nær bygningen finnes tilstrekkelig areal for rekreasjon og lek. Utformingen skal også medvirke til at det finnes egnet atkomstmulighet til **byggverk**.

I nærheten av byggverk skal det være tilstrekkelig antall parkeringsplasser tilrettelagt for bevegelseshemmede.

Det skal sikres at tiltak etter plan- og bygningslovgivningen fører til brukbarhet for orienterings- og bevegelseshemmede slik det er krevet i dette kapitlet. Dette gjelder også der tilgjengelighetskravene ikke var ivaretatt da tiltaket ble igangsatt.

*§ 10-21 Atkomst til **byggverk***

Atkomst fra kjørbær vei til hovedinngang, inklusive inngangen, skal være lett å finne, lett å bruke, være uten hindre og tilrettelagt for orienterings- og bevegelseshemmede for:

- boligbygning med felles inngang til flere enn 4 boliger
- arbeidsbygning
- **byggverk** der publikum har adgang.

Har **byggverk** flere likeverdige innganger, er det tilstrekkelig at kravene oppfylles for atkomst til én dem. Atkomst som er brukbar for orienterings- og bevegelseshemmede skal i så fall være tydelig og spesielt merket.

Der det er nødvendig av hensyn til **byggverkets** forutsatte bruk skal kommunen kreve at atkomsten tilrettelegges for orienterings- og bevegelseshemmede.

For boligbygning der det ikke er krevet etter første eller tredje ledd at atkomsten skal være tilrettelagt for orienterings- og bevegelseshemmede, skal det likevel vises på plan hvordan slik tilrettelegging kan utføres etter at bygningen er tatt i bruk.